

ව්‍යාපාර පසුබිම

මෙම පරිච්ඡේදය මගින් පහත දැක්වෙන කරුණු පිළිබඳ ව සාකච්ඡා කෙරේ.

1.1 ව්‍යාපාර පිළිබඳ මූලික පදනම

- ව්‍යාපාර සංකල්පය
- ව්‍යාපාර අරමුණු හා පරමාර්ථ
- පාරිභෝගික අවශ්‍යතා හා වුවමනා
- නිෂ්පාදන ව්‍යාපාර
- නිෂ්පාදන සාධක

1.2 ව්‍යාපාර කෙරෙහි ඇල්මැති පාර්ශ්ව

- ඇල්මැති පාර්ශ්ව
- ඇල්මැති පාර්ශ්වවල අරමුණු

1.1 ව්‍යාපාර පිළිබඳ මූලික පදනම

මිනිසාගේ පැවැත්ම සමාජයීය වශයෙන් දියුණු වන විට ඔහුගේ අවශ්‍යතා හා වුවමනා කෙමෙන් පුළුල් විය. එවිට ඔවුන්ට අවශ්‍ය සියලු ම දෑ තනි ව නිෂ්පාදනය කර ගැනීම අපහසු කාර්යයක් බවට පත් විය. මෙම ගැටලුවට විසඳුමක් ලෙස විවිධ පුද්ගලයෝ තමන්ගේ දක්ෂතාවය සහ තමන් සතු සම්පත් උපයෝගී කරගෙන තමන්ට වඩාත් හොඳින් නිපදවිය හැකි භාණ්ඩ පමණක් විශාල ප්‍රමාණයෙන් නිෂ්පාදනය කළහ. එම නිසා භාණ්ඩ අතිරික්තයක් බිහි විය. පසු ව මෙම භාණ්ඩ අතිරික්තය අනෙකුත් පුද්ගලයන් සමඟ හුවමාරු කර ගනිමින් ඔවුන්ට අවශ්‍ය අනෙකුත් භාණ්ඩ ලබා ගත්හ. මෙය භාණ්ඩ හුවමාරු ක්‍රමය හෙවත් බාටර් ක්‍රමය (Barter system) ලෙස හැඳින්වෙයි.

වර්තමානයේ දී ද කිසිවෙක් තමාට අවශ්‍ය සියලු ම දෑ නිෂ්පාදනය කර නොගනී. ගොවියා සහල් නිපදවයි, වඩුවා ලී බඩු සාදයි, ගුරුවරයා උගන්වයි. මොවුහු වරෙක නිෂ්පාදකයෝ මෙන් ම තවත් වරෙක පාරිභෝගිකයෝ ද වෙති. එවැනි නිෂ්පාදකයෝ ද, පාරිභෝගිකයෝ ද තම භාණ්ඩ හා සේවා විකිණීමේ හා ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතා ව්‍යාපාර තුළින් ඉටු කර ගනිති. එම නිසා ව්‍යාපාර සඳහා වර්තමාන සමාජයේ සුවිශේෂී වැදගත්කමක් හිමි වී ඇත.

ව්‍යාපාර සංකල්පය

උපතේ සිට මරණය දක්වා මිනිසාට නොයෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා අවශ්‍ය වේ. මෙම අවශ්‍යතා හා වුවමනා සපුරාලනු ලබන්නේ ව්‍යාපාර විසිනි. ව්‍යාපාරිකයෝ අවශ්‍යතා හා වුවමනාවලට සරිලන විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කර බෙද හරිති. වර්තමානයේ ව්‍යාපාර විසින් භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කර බෙද හරින ආකාරයත්, මිනිසා විසින් සිය අවශ්‍යතා හා වුවමනා සපුරා ගන්නා ආකාරයත් විවිධ හා සංකීර්ණ වී ඇත.

ව්‍යාපාරයක් යනු මිනිස් අවශ්‍යතා සපුරාලීමට අවශ්‍ය විවිධ වූ භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම හෝ සැපයීම ආශ්‍රිත ආර්ථික කටයුත්තකි. බොහෝ ව්‍යාපාර කටයුතු කරන්නේ ලාභ ඉපයීමේ අපේක්ෂාවෙන් වුව ද ඇතැම් ව්‍යාපාර ලාභ ඉපයීමේ අපේක්ෂාවෙන් තොර ව ද කටයුතු කරයි. විශේෂයෙන් රාජ්‍ය අංශයේ බොහෝ ව්‍යාපාර කටයුතු කරන්නේ සමාජ සුභසාධන අපේක්ෂාවෙන් මිස ලාභ ඉපයීමේ අරමුණින් ම නොවේ. පෞද්ගලික අංශයේ බොහෝ ව්‍යාපාර ලාභ අපේක්ෂාවෙන් කටයුතු කළ ද ඇතැම් පෞද්ගලික අංශයේ ව්‍යාපාර ද සමාජ සුභසාධන අරමුණින් කටයුතු කරනු දැකිය හැකි ය.

අතීතයේ අත්හැරූ ක්‍රමයට පවත්වාගෙන ගෙන ගිය නිෂ්පාදන කටයුතු අද බොහොමයක් සිදු වන්නේ නව තාක්ෂණය උපයෝගී කරගෙන ය. බොහෝ ව්‍යාපාර ගනුදෙනු සිදු කරනුයේ විද්‍යුත් මාධ්‍ය හරහා ය. එම නිසා වර්තමානයේ දී භාණ්ඩ ඇණවුම් කිරීම, මුදල් ගෙවීම, ප්‍රචාරණය ආදී ඕනෑ ම ව්‍යාපාරික කටයුත්තක් විද්‍යුත් මාධ්‍ය හරහා ඉක්මනින් හා පහසුවෙන් ඉටුකර ගැනීමට හැකි වී තිබේ. මේ අනුව තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ වේගවත් වර්ධනය තුළින් ඇති වූ විද්‍යුත් මාධ්‍ය මගින් අද මුළු ලෝකය ම **විශ්ව ගම්මානයක්** බවට පත් වී ඇත. සෑම රටක ම ජීවත් වන පුද්ගලයන් තමන්ගේ අවශ්‍යතා හා වුවමනා ඉටුකර ගැනීමේ දී විවිධ රටවල නිපදවන භාණ්ඩ හා සේවා මිල දී ගැනීම අද බහුල ව සිදුවේ. ඔබේ දෛනික ජීවිතය කොතරම් දුරට ගෝලීය වෙළඳපල හා සම්බන්ධ වී ඇති දැයි පහත දැක්වෙන ක්‍රියාකාරකම තුළින් අවබෝධ කරගත හැකි ය.

ඔබ දිනකට පරිභෝජනය කරන විවිධ භාණ්ඩ කිහිපයක් නම් කොට එම භාණ්ඩවල නිෂ්පාදිත රට ඒ ඒ භාණ්ඩ ඉදිරියෙන් සඳහන් කරන්න.

ව්‍යාපාර අරමුණු

පාරිභෝගිකයෙකු ලෙස ඔබේ අරමුණ වනුයේ තත්වයෙන් උසස් නිෂ්පාදිතයක් සාධාරණ මිලකට ලබා ගැනීම වේ. පාරිභෝගිකයාට මෙන් ම ව්‍යාපාරවලට සම්බන්ධ විවිධ පාර්ශ්වවලට ද ඔවුනොවුන්ට සුවිශේෂී වූ විවිධ අරමුණු පවතී. සෑම ව්‍යාපාරයක් ම කටයුතු කරන්නේ යම් සුවිශේෂී අරමුණක් හෝ අරමුණු කිහිපයක් ඉටු කරගැනීමේ අපේක්ෂාවෙනි. එයට හේතුව වනුයේ ව්‍යාපාරයක අයිතිකරුවන් මෙන් ම ඊට සම්බන්ධ කළමනාකරුවන්, සේවකයන්, ගනුදෙනුකරුවන්, රජය, ප්‍රජාව ආදී පාර්ශ්ව විවිධ ප්‍රතිලාභ ව්‍යාපාරයකින් බලාපොරොත්තු වීම ය.

රූපය 1.1

පොදුවේ දැකිය හැකි ව්‍යාපාර අරමුණු කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

01. ලාභ ඉපැයීම

ව්‍යාපාරයකට ලාභ ඉපයීම වැදගත් වනුයේ එහි අයිතිකරුවන් යෙදවූ මුදලට සරිලන ප්‍රතිලාභයක් ලබා දීම අවශ්‍ය වන නිසා ය.

02. පාරිභෝගික තෘප්තිය ඉහළ නැංවීම

ව්‍යාපාරයක රඳා පැවැත්ම තීරණය වනුයේ ව්‍යාපාරයක් විසින් පාරිභෝගික අවශ්‍යතා හා වුවමනා කොතරම් සාර්ථක ව සපුරාලන්නේ ද යන කරුණ මත ය.

මෙම අරමුණු ඉටු කර ගැනීමේ දී ව්‍යාපාරයකට විවිධ ඉලක්කයන්, එසේත් නැත්නම් උප අරමුණු අවශ්‍ය වේ. එවැනි ඉලක්කයන් කිහිපයක් අප මෙහි දී සාකච්ඡා කරමු.

(i) භාණ්ඩ හා සේවාවල ගුණත්වය ඉහළ නැංවීම

ව්‍යාපාරයක් පාරිභෝගික අවශ්‍යතා හා වුවමනා නිසි පරිදි සපුරාලීමට මෙන් ම සාධාරණ මිලකට ගුණාත්මක භාණ්ඩ හා සේවා ලබා දීමට කටයුතු කරයි.

(ii) රැකියා උත්පාදනය

කම්කරුවාගේ සිට ඉහළ කළමනාකරුවන් දක්වා විවිධ රැකියා අවස්ථා ව්‍යාපාර විසින් බිහි කෙරෙයි. පුද්ගලයන් සතු විවිධ වූ දක්ෂතා තුළින් ප්‍රයෝජන ගැනීමට මෙම රැකියා අවස්ථා වැදගත් වේ.

(iii) සේවක සුභ සාධනය

තම සේවකයන් තෘප්තිමත් කිරීම සඳහා වැටුපට අමතර ව ඔවුන් වෙනුවෙන් විවිධ සුභ සාධන කටයුතු කිරීම ද බොහෝ ව්‍යාපාරවල අරමුණකි. ආහාර පාන, නවාතැන් පහසුකම්, ප්‍රවාහන පහසුකම් හා වෛද්‍ය පහසුකම් ආදිය ව්‍යාපාරයක් විසින් සේවක සුභ සාධනය වෙනුවෙන් ලබාදෙන විවිධ පහසුකම් අතර වේ.

පාරිභෝගික අවශ්‍යතා හා වුවමනා

අවශ්‍යතා

ජීවත් වීම සඳහා මිනිසා විසින් අනිවාර්යෙන් ම සපුරා ගතයුතු දෑ මිනිස් අවශ්‍යතා ලෙස හඳුන්වයි. ආහාර, ඇඳුම් හා නිවාස මූලික මිනිස් අවශ්‍යතා ලෙස පිළිගන්නා අතර, සමාජය සංකීර්ණවත් ම අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, ආරක්ෂාව, ප්‍රවාහනය, සන්නිවේදනය, විනෝදය වැනි දෑ ද මිනිස් අවශ්‍යතා ලෙස පිළිගෙන තිබේ. මෙවැනි මිනිස් අවශ්‍යතාවල පහත සඳහන් ලක්ෂණ දැකිය හැකි වේ.

රූපය 1.2

අවශ්‍යතාවල ලක්ෂණ

- * අත්‍යවශ්‍ය වීම - ජීවත් වීම සඳහා අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.
- * පොදු වීම - සෑම පුද්ගලයෙකුගේ ම අවශ්‍යතා සමාන වේ. ඒවා කාටත් පොදු ය.
- * නිර්මාණය කළ නොහැකි වීම - අවශ්‍යතා නිසගයෙන් බිහි වේ. එබැවින් ව්‍යාපාරිකයන්ට නිර්මාණය කළ නොහැකි ය.
- * සීමිත වීම - අවශ්‍යතා සංඛ්‍යාත්මක ව ඉතා අඩු ප්‍රමාණයක් පවතී.

වුවමනා

මිනිස් අවශ්‍යතා සපුරාගන්නා විවිධ ආකාර වුවමනා ලෙස හැඳින්වේ. එකම අවශ්‍යතාව සපුරාගත හැකි විවිධ ආකාර තිබේ.

නිදසුන් :-

අවශ්‍යතාව		වුවමනාව
ආහාර	-	ඉඳි ආප්ප, අයිස් ක්‍රීම්, කේක්
ඇඳුම්	-	සාරිය, නිළ ඇඳුම්, පාවහන්

මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා සපුරාලීම සඳහා විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා ව්‍යාපාරිකයන් විසින් නිෂ්පාදනය කර පාරිභෝගිකයන් වෙත ඉදිරිපත් කෙරෙයි. මෙම වුවමනාවල පහත සඳහන් ලක්ෂණ දැකිය හැකි ය.

වුවමනාවල ලක්ෂණ

- * අත්‍යවශ්‍ය නොවීම
ජීවත් වීම සඳහා යම් වුවමනාවක් සපුරා ගැනීම අනිවාර්ය නොවේ. ඒ හා සමාන වෙනත් වුවමනාවකින් ද එම අවශ්‍යතාව සපුරා ගත හැකි ය.
- * විවිධ වීම
අවශ්‍යතා සෑම පුද්ගලයෙකුට ම පොදු වුව ද ඒවා සපුරා ගන්නා ආකාර ඔවුන්ගේ ආර්ථික හා සමාජීය තත්ත්ව අනුව වෙනස් වේ.
- * නිර්මාණය කළ හැකි වීම
වුවමනා ව්‍යාපාරිකයන්ට නිර්මාණය කළ හැකි ය.
- * සංකීර්ණ වීම
වුවමනා අසීමිත නිසාත් විවිධ වන නිසාත් වුවමනා සපුරා ගන්නා අකාරය සංකීර්ණ වේ.
- * අසීමිත වීම
එක් අවශ්‍යතාවක් සපුරා ගැනීම සඳහා විවිධ ආකාරයේ වුවමනා භාවිත කළ හැකි වීම

ක්‍රියාකර්ම 02

01. ඔබ පහත දැක්වෙන අවශ්‍යතා සපුරා ගන්නා විවිධ ආකාර සටහන් කරන්න.

අවශ්‍යතාව	වුවමනා
ආහාර	
ඇඳුම් පැළඳුම්	
වාසස්ථාන	
අධ්‍යාපනය	
සෞඛ්‍යය	
ආරක්ෂාව	
ප්‍රවාහනය	
සන්නිවේදනය	
විනෝදය	

ක්‍රියාකාරකම 03

අවශ්‍යතා හා වුවමනා අතර වෙනස්කම් 04ක් ලියන්න.

ක්‍රියාකාරකම 04

මිනිස් අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීම සඳහා යොදා ගන්නා විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා වර්තමාන ව්‍යාපාරිකයන් විසින් නිර්මාණශීලී ව වෙළඳපලට ඉදිරිපත් කෙරෙයි. ඒ අනුව අතීතයේ දී හා වර්තමානයේ දී මිනිස් අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීමේ දී විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා යොදා ගැනීම පිළිබඳ ව සැසඳීමක් කරන්න.

නිෂ්පාදන ව්‍යාපාර

නිෂ්පාදනය කරනු ලබන නිෂ්පාදිතවල ස්වභාවය අනුව ව්‍යාපාර පහත සඳහන් ලෙස වර්ග කර දැක්විය හැකි ය.

- * භාණ්ඩ නිෂ්පාදන ව්‍යාපාර
- * සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාර

භාණ්ඩ නිෂ්පාදන ව්‍යාපාර

මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා සපුරාලීම සඳහා ස්පර්ශ කළ හැකි භෞතික පැවැත්මක් ඇති දෑ භාණ්ඩ ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර එම භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරන ආයතන භාණ්ඩ නිෂ්පාදන ව්‍යාපාර වේ. එකම අවශ්‍යතාව සපුරා ගැනීම සඳහා වුව ද යොදා ගත හැකි විවිධ භාණ්ඩ, නිෂ්පාදන ව්‍යාපාර වෙළඳපලට ඉදිරිපත් කරයි. පාරිභෝගිකයන්ගේ රුචිකත්වය, ආදායම් මට්ටම, සමාජ තත්ත්වය ආදී කරුණු සලකා බලා ව්‍යාපාර විවිධ භාණ්ඩ වෙළඳපලට ඉදිරිපත් කරමින් මිනිසාගේ ජීවන රටාව පහසු කරවා ගැනීමට දායක වේ. ව්‍යාපාර විසින් නිපදවෙන විවිධ භාණ්ඩවලට නිදසුන් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

රූපය 1.3

නිදසුන් :-

සකස් කළ ආහාර පාන, මෝටර් රථ, විදුලි උදුනු, ජංගම දුරකථන, රෙදි සෝදන යන්ත්‍ර, ගෘහ භාණ්ඩ

ක්‍රියාකාරකම 05

ඔබේ නිවසේ එදිනෙදා පරිභෝජනයට ගන්නා භාණ්ඩ රාශියක් ඇත. මේවායින් ඔබ ප්‍රදේශයේ නිපදවන භාණ්ඩ මොනවා ද යන්න නම් කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 06

එකම අවශ්‍යතාව සඳහා විවිධ සන්නම් නාමවලින් යුත් භාණ්ඩ වෙළඳපලට ඉදිරිපත් කරනු දැකිය හැකි ය. පහත එක් එක් භාණ්ඩ වර්ගය සඳහා ඔබ නිවසේ පරිභෝජනය කරනුයේ කුමන සන්නම් නාමයකින් හැඳින්වෙන භාණ්ඩ දැයි දක්වා ඒවා තෝරා ගැනීමට හේතු වූ කරුණු ඉදිරියෙන් සඳහන් කරන්න. එම පිළිතුරු ඔබේ මිතුරාගේ පිළිතුරු සමඟ සසඳන්න.

භාණ්ඩ වර්ගය	සන්නම් නාමය	තෝරා ගැනීමට හේතු
සබන්		
දත් බෙහෙත්		
වොක්ලට්		
අභ්‍යාස පොත්		
පෑන්		

සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාර

ව්‍යාපාරයක් විසින් පාරිභෝගික අවශ්‍යතා හා වුවමනා සපුරාලීම සඳහා පාරිභෝගිකයන් වෙත ලබා දෙන ක්‍රියාවක් හෝ ක්‍රියාවලියක් සේවා ලෙස හැඳින්විය හැකි ය. මෙම කාර්ය ඉටුකරනු ලබන ආයතන සේවා නිෂ්පාදන ව්‍යාපාර නම් වේ.

නිදසුන් :-

- තොග වෙළඳ ආයතන
- සිල්ලර වෙළඳ ආයතන
- රක්ෂණ ආයතන
- බැංකු ආයතන
- රූපලාවණ්‍ය ආයතන
- අධ්‍යාපන ආයතන

රූපය 1.4

ඔබේ නිවසේ කටයුතු පහසුකර ගැනීම සඳහා විවිධ වූ සේවා ලබාගත යුතු වේ. ඔබ ප්‍රදේශයේ පවතින, සේවා නිෂ්පාදන ව්‍යාපාර විසින් සැපයෙන සේවා මොනවා ද යන්න සඳහන් කරන්න.

නිෂ්පාදන සාධක

භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ව්‍යාපාරවලට විවිධ සම්පත් අවශ්‍ය වේ. මෙසේ අවශ්‍ය වන සම්පත් නිෂ්පාදන සාධක ලෙස හැඳින්වෙයි. නිෂ්පාදන සාධක මූලික වශයෙන් භූමිය, ශ්‍රමය, ප්‍රාග්ධනය හා ව්‍යවසාය ලෙස වර්ග කර දැක්විය හැකි ය.

භූමිය

ස්වභාව ධර්මයෙන් ලැබී ඇති සියලු සම්පත් භූමිය යනුවෙන් හැඳින්වේ. මෙයට භූමිය මතුපිට මෙන් ම අභ්‍යන්තරයේ පවත්නා සම්පත් ද අයත් වේ.

නිදසුන් :-

- ඛනිජ සම්පත්, වන සම්පත්, පස

ශ්‍රමය

ව්‍යාපාරය සඳහා යෙදවෙන කායික හා මානසික දයකත්වය ශ්‍රමය ලෙස සරල ව හැඳින්විය හැකි ය.

නිදසුන් :-

- කය වෙහෙසා වැඩ කරන පුද්ගලයෝ - පතල් සේවකයෝ
සනීපාරක්ෂක කම්කරුවෝ
- මනස වෙහෙසා වැඩ කරන පුද්ගලයෝ - ගණකාධිකාරීවරු
කළමනාකරුවෝ

ප්‍රාග්ධනය

නිෂ්පාදනයේ දී ආධාර කරගන්නා මිනිසා විසින් සකස් කරන ලද දෑ ප්‍රාග්ධනය ලෙස හැඳින්විය හැකි ය.

නිදසුන් :-

- යන්ත්‍රසූත්‍ර, ගොඩනැගිලි, රථ වාහන, මුදල්

ව්‍යවසාය

නිෂ්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය භූමිය, ශ්‍රමය, ප්‍රාග්ධනය වැනි නිෂ්පාදන සාධක සංවිධාන කරමින් යම් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් ආරම්භ කර පවත්වා ගෙන යාමේ කාර්යය ව්‍යවසාය ලෙස හැඳින්වෙයි. ව්‍යවසායකයා ව්‍යාපාර අවදානම් දරමින් නව්‍යතා සම්පාදනය කරමින් ව්‍යාපාර කටයුතු පිළිබඳ තීරණ ගනියි.

- 01. ඔබ ප්‍රදේශයේ පවත්නා ව්‍යාපාරයක් තෝරා ගෙන එම ව්‍යාපාරය භාවිත කරන විවිධ සම්පත් ලැයිස්තුගත කරන්න.
- 02. ඔබ විසින් හඳුනාගත් සම්පත් භූමිය, ශ්‍රමය, ප්‍රාග්ධනය හා ව්‍යවසාය යන සාධක යටතේ වර්ග කරන්න.
- 03. එම ව්‍යාපාර ඉටුකරන ව්‍යවසායකත්ව කාර්යයන් සඳහන් කරන්න.

1.2 ඇල්මැති පාර්ශ්ව

ව්‍යාපාර කටයුතු පිළිබඳ ව උනන්දුවක් දක්වන විවිධ පාර්ශ්ව ඇල්මැති පාර්ශ්ව ලෙස හැඳින්වේ. මෙම පාර්ශ්ව විවිධ අරමුණු ඉටු කරගැනීම සඳහා ව්‍යාපාර කටයුතු පිළිබඳ ව උනන්දු වේ.

රූපය 1.5 ව්‍යාපාරයක ඇල්මැති පාර්ශ්ව

ඉහත සටහනේ දැක්වෙන ඇල්මැති පාර්ශ්ව පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කරමු.

- අයිතිකරුවෝ** ව්‍යාපාරයකට සම්පත් සපයන පුද්ගලයෝ එහි අයිතිකරුවෝ වෙති. එක් පුද්ගලයෙකු හෝ පුද්ගලයන් කණ්ඩායමක් ව්‍යාපාරයක අයිතිකරුවන් විය හැකි ය.
- කළමනාකරුවෝ** ව්‍යාපාර කටයුතු මෙහෙය වන්නේත්, ව්‍යාපාරය පිළිබඳ අයිතිකරුවන්ගේ තීරණ ක්‍රියාත්මක කරන්නේත් කළමනාකරුවන් ය. ඇතැම්විට අයිතිකරු ම කළමනාකරු විය හැකි ය. මහා පරිමාණ ව්‍යාපාරවල බොහෝ විට මූල්‍ය කළමනාකරු, අලෙවි කළමනාකරු ආදී වශයෙන් කළමනාකරුවන් කිහිප දෙනෙකු සිටිය හැකි ය.
- ගනුදෙනුකරුවෝ** ව්‍යාපාරයෙන් භාණ්ඩ හා සේවා මිල දී ගන්නා පුද්ගලයා ගනුදෙනුකරු වේ. ඔවුහු මෙම භාණ්ඩ නැවත විකිණීමේ පරමාර්ථයෙන් හෝ සිය පරිභෝජනය සඳහා වූ පරමාර්ථයෙන් මිල දී ගත හැකි ය.
- සැපයුම්කරුවෝ** ව්‍යාපාරයකට අවශ්‍ය විවිධ දෑ සපයන්නෝ සැපයුම්කරුවන් වෙති. අමුද්‍රව්‍ය, ප්‍රවාහන ආදී සේවා ඔවුහු සපයති.
- තරගකරුවෝ** යම් ව්‍යාපාරයක් විසින් නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදිතවලට සමාන භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය හෝ අලෙවි කිරීම සිදුකරන්නෝ තරගකරුවෝ වෙති.
- මූල්‍ය ආයතන** ව්‍යාපාර සඳහා අවශ්‍ය ණය, උපදේශන සේවා ආදිය සපයන බැංකු හා අනෙකුත් ණය දෙන ආයතන මූල්‍ය ආයතනවලට අයත් වේ.
- සේවකයෝ** ව්‍යාපාර කාර්ය ඉටු කරන පුද්ගලයෝ සේවකයන් වෙති.
- රජය** රටක ආර්ථික දියුණුව සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කරන්නේ රජය යි.
- ප්‍රජාව** ව්‍යාපාරයෙන් පිටත ජීවත්වන ජනතාව ප්‍රජාව ලෙස සැලකේ.

නිදසුන් :-
 ජන මාධ්‍යවේදීහු, පරිසරවේදීහු

ව්‍යාපාර කෙරෙහි ඇල්මක් දක්වන මෙම සෑම පාර්ශ්වයක් ම ව්‍යාපාරය තුළින් විවිධ අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරයි. ව්‍යාපාර කෙරෙහි ඇල්මක් දක්වන විවිධ පාර්ශ්වයන් හා ඔවුන්ගේ අරමුණු සඳහා නිදසුන් වගු අංක 1.1 න් දැක්වේ.

වගු අංක 1.1 ඇල්මැති පාර්ශ්ව සහ ඔවුන්ගේ අරමුණු සඳහා නිදසුන්

ඇල්මැති පාර්ශ්ව	අරමුණු සඳහා නිදසුන්
අයිතිකරුවෝ	ආයෝජනයේ සුරක්ෂිතතාව ප්‍රමාණවත් ලාභයක් ලැබීම ව්‍යාපාරයේ අනාගත වර්ධනය
කළමනාකරුවෝ	ව්‍යාපාර අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට අවශ්‍ය කළමනාකරණ තීරණ ගැනීම හා එම තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම රැකියා වර්ධනය හා රැකියා තෘප්තිය
සේවකයෝ	සාධාරණ වැටුප් ලබා ගැනීම රැකියා සුරක්ෂිත බව
ගනුදෙනුකරුවෝ	නිෂ්පාදිත සාධාරණ මිලට ලබා ගැනීම ගුණාත්මක නිෂ්පාදිත ලබා ගැනීම
සැපයුම්කරුවෝ	අඛණ්ඩ ව ඇණවුම් ලබා ගැනීම නිසි පරිදි මුදල් ලබා ගැනීම
මූල්‍ය ආයතන	දෙන ලද ණය අයකර ගැනීම තව දුරටත් ණය සැපයීම
රජය	ලැබිය යුතු බදු ආදායම් නිසිලෙස ලබා ගැනීම රැකියා අවස්ථා උත්පාදනය කිරීම ජාතික නිෂ්පාදිතය වර්ධනය කර ගැනීම
තරගකරුවෝ	තම නිෂ්පාදිතවල මිල තීරණය කිරීම තරගයට මුහුණ දීම
ප්‍රජාව	පරිසරයට හිතකර ව ව්‍යාපාර කටයුතු පවත්වා ගෙන යන්නේ දූ යි විමසා බැලීම සමාජ සුභ සාධනයට දායක වන්නේ දූ යි විමසා බැලීම

ව්‍යාපාරයක් සිය කටයුතු පවත්වාගෙන යා යුත්තේ ඇල්මැති පාර්ශ්වවල විවිධ වූ අරමුණු ඉටුවන ආකාරයට ය. එහි දී ව්‍යාපාර ද ඇල්මැති පාර්ශ්ව වෙතින් ව්‍යාපාරය සඳහා විවිධ දයකත්වයන් අපේක්ෂා කරයි. ව්‍යාපාරයක් විසින් ඉහත කී එක් එක් පාර්ශ්වයන්ගෙන් බලාපොරොත්තු වන දයකත්ව සඳහා නිදසුන් කිහිපයක් වගු අංක 1.2 න් දැක්වේ.

වගු අංක 1.2 ඇල්මැති පාර්ශ්ව මගින් ව්‍යාපාර අපේක්ෂිත දයකත්වය

ඇල්මැති පාර්ශ්වය	දයකත්වය සඳහා නිදසුන්
අයිතිකරුවෝ	ප්‍රමාණවත් ප්‍රාග්ධන දයකත්වයක් ලබා දීම ව්‍යාපාර කටයුතු පිළිබඳ උනන්දුව හා කැප වීම ව්‍යාපාර කටයුතු සුපරීක්ෂණය
කළමනාකරුවෝ	ව්‍යාපාර සැලසුම් නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම නිවැරදි තීරණ ගැනීම
සේවකයෝ	පවරන ලද කාර්ය නිසි ලෙස ඉටු කිරීම ග්‍රම ඵලදායීතාව වැඩි කිරීම
සැපයුම්කරුවෝ	ගුණාත්මක අමුද්‍රව්‍ය දිගින් දිගටම සැපයීම කලට වේලාවට අමුද්‍රව්‍ය සැපයීම
රජය	ව්‍යාපාර සඳහා හිතකර විවිධ දිරි ගැන්වීම් ලබා දීම

මෙසේ ව්‍යාපාරයක් සහ එහි ඇල්මැති පාර්ශ්ව අතර පවත්නා අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතාව මත ව්‍යාපාරයේ පැවැත්ම මෙන් ම අනාගත අභිවෘද්ධිය ද තීරණය වේ.

ක්‍රියාකාරකම 09

ඔබගේ පාසලට සම්බන්ධ ඇල්මැති පාර්ශ්ව නම් කරන්න. ඔවුන් පාසලෙන් ඉටුකර ගැනීමට බලාපොරොත්තු වන අරමුණු හා පාසල ඔවුන්ගෙන් අපේක්ෂිත දයකත්වය වගුගත කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 10

ඔබ ප්‍රදේශයේ ව්‍යාපාර කටයුතු කරන පහත දැක්වෙන ආයතනවල ඇල්මැති පාර්ශ්ව හඳුනාගෙන සටහන් කරන්න.

- වාණිජ බැංකුවක්
- කර්මාන්ත ශාලාවක්